

Ústav anglického jazyka a didaktiky

V Praze dne 15. 6. 2014

Oponentský posudek bakalářské práce Mgr. Zuzany Křenkové:

„The "be/have" variation with intransitive (mutative) verbs: the development of the construction in PDE“

Bakalářská práce Zuzany Křenkové zkoumá perfektní slovesné konstrukce tvořené s pomocným slovesem *be* v korpusech současné angličtiny. Zaměřuje se především na variaci mezi touto konstrukcí a obvyklejší konstrukcí s pomocným slovesem *have* a to především s ohledem na podmínky, které vedou k výběru méně časté varianty.

V teoretické části práce autorka nejprve uvádí stručný přehled dosavadního výzkumu, na který navazuje shrnutím historického vývoje dotčené variace. Všimá si, že žádná z dosavadních teorií nenabízí ani zcela uspokojivý popis synchronní situace, ani jednoznačné vysvětlení diachronní změny, která k současné situaci vedla.

V praktické části si pak klade několik otázek, na jejichž základě formuluje čtyři konkrétní hypotézy týkající se výskytu výše zmíněné méně časté perfektní konstrukce se sedmi vysoce frekventovanými netranzitivními slovesy (*appear, arise, arrive, become, come, happen a remain*) ve třech korpusech (BNC, COCA a UkWaC).¹ Otázku perfektní (aktivní) interpretace potenciálně pasivního slovesa *increase* ponechává bez hypotézy, ale v praktické části práce se jí věnuje.

Metodologii popisuje autorka zvlášť pro jednotlivé korpusey, protože je do jisté míry dána jejich rozhraním, společně ale definuje kritéria pro následné ruční třídění výsledků.

Výsledky jsou pak popsány velmi stručně, nicméně v jejich světle jsou prodiskutovány všechny dříve stanovené hypotézy, reflektována je i perfektní interpretace potenciálně tranzitivních sloves a rozvinuta je také diskuse na téma kolokací a lexikalizace perfektních konstrukcí s *be*.

Téma práce je bezesporu zajímavé – jednak se jedná o oblast (v synchronním pohledu na současnou angličtinu) zatím nepříliš probádanou, jednak potenciálně přesahuje synchronní syntaktickou problematiku do oblastí sémantiky, diachronie a srovnávací jazykovědy. Zároveň si autorka téma vhodně omezila: výběr několika vysoce frekventovaných netranzitivních sloves umožňuje udržet smysluplnou část potřebného výzkumu v rozsahu bakalářské práce.

Práce je členěna logicky a jednotlivé části na sebe jasně navazují. Bohužel je však z práce cítit, jakoby s pokračujícími kapitolami autorce docházel čas nebo dech. Návaznosti se tedy nedá mnoho vytknout, provázanost ale často chybí: např. závěr kapitoly na str. 20 by měl jednoznačně odkazovat na str. 23-5, diskuse k hypotéze 2 z nejasného důvodu odložená až

¹ Nebylo by lepší využít korpusey Google Books, které jsou velké, používají stejné rozhraní jako korpus COCA, umožňují porovnat americkou a britskou variantu a o původu textů je k dispozici více údajů?

Ústav anglického jazyka a didaktiky

do závěru (str. 50) by měla odkazovat na relevantní výsledky v tabulce 6 (str. 38) apod. Již v poměrně detailní části teoretické je autorka někdy zbytečně skoupá na slovo, není tak občas jasně, jak přesně se některé pasáže vztahují k hlavnímu tématu práce (např. The Unnacusative Hypothesis, str. 13-4). V pozdějších částech práce se tento problém jen stupňuje – jisté odstavce působí nedostatečně zapojené do zbytku textu (formálně i věcně, např. Quirkovy definice na str. 28 nebo závěr prvního odstavce na str. 43), části závěru jsou zase překvapivě vágní a není jasné, proč v textu v této podobě vůbec jsou. Myslím tím např. tvrzení, že se frekvence perfektní konstrukce ukázala být větší, než se čekalo – bez vysvětlení, co se čekalo a jaká frekvence v adekvátním srovnání vlastně je (str. 51); odstavce ke slovesu *increase* (na téže straně); nebo poslední větu práce (str. 52).

Tento typ strukturních problémů poškozuje práci více než jiné formální nedostatky, které, ač poměrně četné,² nesvědčí proti technické či jazykové úrovni práce, které jsou jinak velmi dobré (alespoň v první části). Strukturní nedostatky ale zřejmě vedou k několika věcným problémům, které považuji za důležitější:

1. Malý počet příkladů především v závěru práce: ke dvěma nejfrekventovanějším slovesům je uveden celkově jen jeden příklad, u interpretačně nejnáročnějšího slovesa *increase* pak není v praktické části příklad žádný. To prakticky znemožňuje čtenáři posoudit, jak dobře autorka aplikuje zvolenou metodologii.
2. Absence příloh tento problém jen prohlubuje – vzhledem k počtu započítaných příkladů by neměl být problém uvést je v příloze všechny a dát čtenáři možnost posoudit jejich perfektní interpretaci.
3. Rozložení výsledků mezi jednotlivé texty by bylo dobré prezentovat ve vhodné veličině (např. pomocí průměrné redukované frekvence, jak ji uvádí rozhraní ÚČNK), kterou bude čtenář schopen posoudit a nebude vázán jen autorčiným zhodnocením absolutních počtů.
4. U rozložení sloves *come*, *become* a *arrive* mezi žánry prezentovanými v tabulkách 7, 8 a 9 (str. 43 a 44) není jasné, jak se pracuje s rozdílnou velikostí vzorků daných žánrů. Pokud je např. vzorek beletrie násobně rozsáhlejší než vzorek mluveného jazyka, nebude možná rozložení tak vyvážené, jak se tvrdí v komentáři. Počítalo se s tím?
5. Korelace mezi výskytem perfektní konstrukce a jazykovou varietou (resp. korpusem) není dostatečně komentována. Autorka uvádí, že korelace je v obou měřených případech významná (str. 47), ale neříká již, v jakém smyslu. Ve které varietě resp. ve

² Jde např. o chyby formátování (chybějící kurzíva v názvech kapitol 2.1.1 nebo 4.4), interpunkce („verb“ > „verb.“, str. 17; „significant the“ > „significant, the“ nebo volnou variaci čárek po úvodních adverbích, str. 51), slovosledu („auxiliary exists have“ > „auxiliary have exists“; „no whatsoever difference“ > „no difference whatsoever“), překlady („that“ > „than“, str. 25; „in account“ > „into account“; „concise“ > „conscious“), chybějící/přebývající slova („not“, str. 34; „for test“ > „for the test“), nejasné konstrukce („the following principles were as followed“, str. 33; „sentences with the past reference exist with the past perfective reading unlikely“), chybějící poznámka (12, str. 38). V tabulce 11 na str. 38 navíc nesedí součet u slovesa *become* dle BNC. Všechny odhalené chyby jsou zanesené do výtisku práce.

Ústav anglického jazyka a didaktiky

kterém korpusu je výskyt významně častější? Vzhledem k rozdílné velikosti korpusů to z tabulek 12 a 13 (str. 47 a 48) není zcela evidentní. Zároveň není jasné, zda vzala autorka tuto rozdílnou velikost v úvahu, když významnost korelace testovala.

Především k těmto problémům by se pak autorka měla vyjádřit při obhajobě.

Přes zmíněné dílčí nedostatky však nesporně převažují pozitivní aspekty předkládané práce. Autorka zmapovala značný objem interpretačně nesnadného materiálu a vynalézavě ho analyzuje (např. rozpoznání významných adverbialních kolokací, důraz na telicitu apod.). Zároveň prokázala schopnost zvládat techniky korpusové lingvistiky a výborně pracuje s poměrně rozsáhlou a vhodně vybranou sekundární literaturou. Především pak oceňuji, že se ve výsledku jedná o přínosnou a původní vědeckou práci, což u bakalářských prací není pravidlem.

Předložená práce tak splňuje požadavky běžně kladené na bakalářské práce a doporučuji ji k obhajobě s navrženým hodnocením: velmi dobře.

Mgr. Ondřej Tichý,
Ústav anglického jazyka a didaktiky